

Прѣзъ дългото владичество на гръцки перарси въ Охридъ появявали се отдѣлни лица като добри елинисти, но гръцкиятъ езикъ не е могълъ да си пробие пътъ въ семействата. Прѣзъ втората половина на XIX. в. българското събуждане унищожи всѣка слѣда отъ гръцизма и сега има само спомени отъ него.

Отъ изложеното до тукъ се вижда, че гръцизмътъ е могълъ да се прихване въ ново врѣме почти на ония мѣста около Бѣло Море, дѣто е билъ въ старо врѣме господствующъ и дѣто се е появилъ още въ срѣднитѣ вѣкове подиръ славѣнскитѣ нахлувания. Нови завладѣвания той е направилъ само въ Гребенско (Копачартъ) и Населица. Въ най-ново врѣме, отъ освободителната война насамъ, експанзивната сила на гръцизма е много упаднала въ Македония и той не е вече въ положение да прави сериозенъ напредъкъ въ българскитѣ мѣстности. Отъ една страна го спрѣ българската усилена църковно-училищна дѣятелность, отъ друга страна той бѣ ослабенъ, като загуби на много мѣста подкрѣпата на влашкото население. Много важна причина за упадъка на гръцизма е обѣдняването на гръцката църква, която нѣма никакви сериозни източници за водене културна борба. При това и гръцкитѣ общини въ Сѣръ, Солунъ и Костуръ, които бѣха главни опори на гръцкото движение, сега икономически сж паднали и немогатъ да влияятъ върху околното население. Най-сетнѣ послѣдната побѣда, нанесена отъ турцитѣ въ Гръция, бързо се отрази злѣ и върху гръцката дѣятелность въ Македония. Едноврѣмешниятъ прѣстижъ на Гръция сега е изгубенъ.

Въ бъдеще гръцитѣ въ Македония ще иматъ само второстепенно значение и политически и културно. Когато политическото положение на страната би се подобрило и гръцката църква би изгубила привилегированото положение, което сега още завзема, гръцизмътъ ще ограничи своето значение само въ най-южнитѣ крайнини на Македония.¹⁾

Поради голѣмата примѣсъ отъ славѣни и власи, която се е прибавила при старитѣ гръци, въ Македония малко се срѣщатъ чисти гръцки типове, каквито има по островитѣ. Въ Солунъ много лесно се отличаватъ прѣзморскитѣ пришелци по своята черна като катранъ коса, черни живи подвижни очи и орловъ носъ. Маке-

¹⁾ Prof. Dr. Weigand, Die nationalen Bestrebungen der Balkanvölker, Leipzig, 1898. стр. 17.